

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Trtna škropilnica.

Slovenski vinščak je bil lansko leto z ene strani srečen, strupena rosa (*peronospera*) vsled suhega vremena ni naredila tolike škode kolikor predlansko leto, in pridelal je posebno dobro vino. Ali kaj pomaga, ko je pa bil pridelek tako pičel, da niti stroškov za obdelovanje ni pokrtil, nikar pa da bi bil zalegel za zimske potrebsčine ali celo za nedostatek predlanskega leta. Zakaj pa je bil pridelek tako pičel? Zato ker so bile trte opešale od predlanske rose. Da je ta trditev prava, dokazujejo tisti vinogradi, katere so predlansko leto škropili in so imeli vsled tega lansko leto krepke trte, ki so obilo rodile.

Lansko leto so slovenski vinščaki, boječ se, da jim strupena rosa zopet ne uniči vsega pridelka pa tudi trt, prav zelo škropili z modro galico. Po nekaterih krajih, in sicer tam, koder je tudi lansko leto bila strupena rosa močna, preverjeni so vinščaki do celega, da je popolnoma zanesljivo tako škropljenje, in samo iz enega ta-

kega okraja je dobila kmetijska družba vže sedaj naročil do 2000 kilogramov modre galice. Pa tudi povsod drugod so videli lepe uspehe škropljenja, kajti škropljeni vinogradi so ostali lepo zeleni do zadnjega. Ker pa strupena rosa, kakor smo uže rekli, lansko leto ni povsod posebno hudo razsajala in so bile vsled predlanske bolezni vse trte povprek zelo slabotne, zato pa po teh krajih ni bilo veliko razlike med množico pridelka iz škropljenih in neškropljenih vinogradov. Gotovo je pa bilo vino iz škropljenih vinogradov veliko boljše, in trte po teh vinogradih so letos gotovo lepše in krepkejše.

Ker torej lansko leto korist škropljenja po mnogih krajih priprostemu vinščaku ni bila dovolj očitna, bojimo se, da bodo vsled tega marsikje škropljenje zavrgli ter se tolažili, da je trta to bolezen uže prebolela in da bode kmalu popolnoma zginila. Prav odločno svarimo vse pametne vinščake, da se iznebijo takih misli, ker nikakor niso prave. Po drugih vinskih deželah, kakor na pr. na Francoskem, v Švici itd., imajo v tem mnogoletno izkušnje, a ni nam treba tako daleč

PODLISTEK.

Oče Daniel Sorûr Farim Den.

(Njegovo življenje popisal H. P.)

(Konec.)

Apostolski provikar Daniel Kamboni je moral po opravihi iti na Laško l. 1876. Pri tej priložnosti je hotel vzeti seboj dva zamorca, da bi se izšolala za misijonarja. Za to je odločil Arturja Morsala in Daniela Farima. Toda Daniel ni hotel iti in se je jezil na to, kajti ženi se je hotel, če tudi je bil še-le kakih petnajst let star. Komboni mu razloži stvar in Daniel se prepriča, da ga je poklical Bog za višje reči in se udá. Po mnogih zaprekah pridejo po železnici v Aleksandrijo ob morji, od koder vozijo ladije v Evropo. Železnica je bila vsa drugačna, kakor si jo je mislil naš Daniel, menil je, da je to široka cesta čez in čez zelezna, po kateri ljudje prav hitro peš tekajo. 18. marca 1876. so stopili v Aleksandriji na ladijo in v šestih dneh

so bili v Trstu, iz Trsta pa so šli v Rim. Ondi so posvetili Kombonija v škofa, Arturja in Daniela so pa sprejeli v veliko misijonarsko šolo „de propaganda fide“ (za razširjanje sv. vere.)

Peljali so oba zamorca pred papeža, rajnega Pija IX. Kaj je papež, ali je človek ali je angelj? to je rojilo našemu Danielu že dve leti po glavi. Človek ni, ampak angelj mora biti! In ko je papeža videl je rekel: „Motil sem se, papež je človek, kakor mi vsi; toda ko sem pomislil, da je Kristusov namestnik, da ima oblast odvezati in zavezati, da je hudiču strah in groza, — bil sem popolnoma prepričan, da je papež več, kakor angelj.“

Dragi bralec! le malo ti imam še povedati o gospodu Danielu, toda raji naj ti sam pové, kako je postal duhovnik. „V propagandi sem še le našel pravo veselje in pravo srečo, katere sem se toliko branil. Ostal sem v propagandi sedem let, t. j. do leta 1883. Res ne morem povedati z besedo, kako sem hvaležen propagandi in škofu

segati, vprašajmo le naših Vipavcev, kaj so izkusili s strupeno roso. Leta 1888. Vipavci skoraj nič niso imeli strupene rose in mislili so tudi, da je uže izginila ta šiba božja, a uže leto 1889. jih je prepričalo, kako hitro se strupena rosa povrne, če ji je vreme ugodno. To leto (1889.) je bilo v Vipavi vse trsje strašno bolno, in srečen je bil tist, ki je škropil, ker imel je obilen in dober pridelek, in to tudi še prihodnje leto, ker je imel krepke trte. Marsikateri. skoraj smemo reči vsak Vipavec bi bil l. 1889. svoje trte škropil, ko bi bil imel škropilnico in modre galice, a tačas je stalo kilogram modre galice do 80 in tudi več krajcarjev. Leta 1890. so vsled tega v Vipavi trsje splošno škropili. le da uspeh ni bil posebno velik, ker bolezní v obče ni bilo veliko, oslabele trte pa niso imele zaroda. Vse to nas uči, da ne smemo biti lahkoverni in opustiti škropljenja vinogradov, ako ni bilo prejšnje leto strupene rose, ker ona se takoj spet pokaže, kakor hitro nastane njej ugodno, vlažno, gorko vreme.

Priporočamo našim vinščakom, da se o pravem času pripravijo na boj proti peronosperi ter si oskrbé škropilnic in modre galice.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Pri dopolnilnej volitvi za mestni zbor v **Gorici** so propali v tretjem razredu kandidatje italijanske stranke — izvoljeni so Slovencem bolj prijazni kandidatje tako zvane gospodarske stranke.

Na **Koroškem** pridno zborujejo podružnice sv. Cirila in Metoda, pa tudi katoliško-politično

in gospodarsko društvo je jako delavno. Bog daj vspeha. Upati ga smemo, ker je vdeležba naroda našega vselej velika.

Državni zbor je izvolil za predsednika prejšnjega poljskega poslanca dr. Smolka; podpredsednika sta Nemec Klumecki in pa Tirolec Katrajn. Gospod Šuklje se je potegoval za ustanovitev slovenske pravne akademije v Gradcu in pa za slovenske paralelke na gimnazijah, vzlasti v Celju in Mariboru, kakor so v Ljubljani in Novem Mestu. Naši poslanci tudi zahtevajo vnovič, naj se zopet vstanovi gimnazija v Kranju. Pri g. ministru Gauču bodo vendar težko kaj opravili. — Volitev lahonskega poslanca Vergottinija bode gotovo ovržena; v odseku so vsi Lahi priznali, da so se godile velike nerednosti. Potem dobé isterski Slovani drugega poslanca v državnem zboru. Slovan gre na dan.

Vlada je predložila jako važno postavo, gledé na vravnavo stavbenega in obrtnega reda, ki naj bi pomagala vzlasti malim obrtnikom.

Poslanec Ferjančič in drugi zahtevajo, naj se na **Koroškem** spremeni volilni red, da bode bolj privičen Slovencem.

Češka razstava se je odprla v Pragi v spomin 100letnice, odkar je ravno Praga napravila prvo razstavo v Evropi. Je pa ta razstava res velikanska. Nekaj o tem govorimo v današnjem dopisu iz Prage.

Na **Dunaju** so črkostavci ustavili delo — zahtevajo skrajšanje dela in zvikšanje plače. Iz tujega dobivajo podporo. V enem tednu se je razdelilo med nje 40.000 gld.

„Slovenski Gospodar“ vabi s toplimi besedami štajarske Slovence na **katoliški shod** v

Komboniju, toliko bolj pa mi gori srce v hvaležnosti in ljubezni do mojih dobrotnikov. Leta 1883. sem moral iti v Egipt zavoljo bolehnosti in potem na visoke jezuitske šole v Sirijo, kjer sem se izšolal leta 1886. Pridem nazaj v egiptovsko mesto Kajiro in moj škof me ondi posveti v mašnika 8. maja leta 1887. Škof in zamorci in vsi so bili ginjeni, ko so videli, da je postal zamorec mašnik. Upam, da mi boš tudi ti, predragi bralec verjel, če ti rečem, da sem bil tudi jaz ginjen, ko sem pomislil na svoje preteklo življenje, pa modrost in previdnost božjo, ki me je tako čudovito vodila“.

Pozneje je bil gospod Daniel v Kajiri profesor in je učil misijonarje arabskega jezika. Lanskó leto pa je prehodil z Nemcem Geyerjem skoro vso Evropo in je nabiral za afrikanske misijone. Na tem potovanji sta prišla tudi v Ljubljano, kjer smo ju prav radi imeli. Ko to bereš dragi bralec, je gospod Daniel že zopet v Afriki in oznanuje svojim črnim bratom katoliško vero,

zvest svojemu sklepu: „Ali spreobrnjenje zamorcev, ali pa smrt!“

Ljubi bralec! zdaj pa še tebi jedno besedo, zamera doli, zamera gori! Če si me do zdaj poslušal, upam, da me boš zdaj tudi. Ali si že zahvalil katerikrat usmiljenega Boga, da si rojen v katoliški cerkvi, da imaš dobre stariše, dobre duhovne? Glej jih kake sirote so v Afriki! kaj je Bog ne vedó, k spovedi ne morejo, ako bi šli mesece in mesece, ne dobé katoliškega duhovna.

Še nekaj mi je na srcu, da ne morem zamolčati, pa ne morem. Če slišiš v Afriki zamorca sužinja peti svoje žalostne pesmi in stopiš k njemu in ga vprašaš, o čem prepeva, ti bo to odgovoril: „O daljnih naših rekah in kočah, o živini, o bratih in sestrah“, in solza se mu utrne v svetlem očesu in se vlije po črnem lici. Predragi Dolenjc! uči se od zamorca ljubiti svoj dom in ne tišči vedno na tuje in celo v daljno Ameriko. Ljubo doma, kdor ga ima. Pripeljali so zamorce v mogočni Rim in druga velika mesta, kjer so

Gradec, ki se bode obhajal dné 2., 3. in 4. junija. Slovenci imajo rešitev edino v katoliškej veri, nikakor pa v puhlem liberalizmu; pomoč pa jedino pri katoliških Nemcih nikakor pri liberalcih.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbi so iztirali kraljico Natalijo, mater mla-dega kralja Aleksandra, iz Belega Grada, češ zato, ker se je vtikala v politiko. Bog daj vendar mir v nam sosednej slovanskej deželi!

Bolgari so letos 11. (po naše 23.) maja jako slovesno obhajali praznik sv. Cirila in Metoda.

Ruski carjevič (carov najstarejši sin) potuje po Aziji. V Japanu bi se mu bila zgodila skorej nesreča. Nekov Japanec ga je napal z mečem ter ranil, ali ne nevarno. Grški princ Jurij, ki spremlja carjeviča, je udaril zlobneža s palico tako, da je drugi dan umrl. Japanska vlada ni temu nič kriva, zarad tega tudi ne bode prišlo do kacega razpora med Rusijo in Japanom. Carjevič bode potoval nazaj v Rusijo skozi Sibirijo. Ob tej priliki se bode mnogim kaznencem, ki so prognani v Sibirijo na prisilno delo, kaznen spremenila ali celo opustila.

Nemčija je napravila nekov zakon v varstvo delavcev, ki pa delavcem ni posebno po volji. Pravijo, da je naš avstrijski boljši.

Med **Angleži** in **Portugalci** je bil boj ob reki Pugve v Afriki. Portugalcev je 7 mrtvih, 20 pa ranjenih. Ne kaže toraj, da bi se te dve državi tako hitro sprijaznile, kakor se je pisalo.

večje in lepše hiše, kakor grajščine in so jih vprašali: „Ali ni tukaj lepše, kakor pri vas, kjer imate same koče? Pa zamorci so odgovorili vselej: „Lepo je tukaj, dobro jeste, dobro pijete, pa v Afriki je še lepše, ker Afrika je naša domovina.“

Res dobri ljudje, pa zapuščeni; ljubi bralec, spominjaj se jih! Če si majhen in nimaš denarja, moli za-nje; če si pa moreš kaj utrgati, daj za afrikanski misijon! Bog ti bode povrnil stotero. Rešil boš zamorca in morda postane ta zamorec duhovnik in jih reši veliko, veliko; — spomni se gospoda Daniela! Pa tudi, kako so zamorci hvaležni! Mniha Geyer-ja vpraša zamorski otrok, če mislijo kaj na zamorce otroci v Evropi. Menih mu odgovori: „Beli otroci velikokrat mislijo na vas in se vpisujejo v družbo sv. „Detinstva“ in plačujejo po dva krajcarja na mesec, da rešujemo zamorske otroke iz sužnosti. In otroku zaigra v očesu solza, sname molek z vratu in gre molit rožni venec za svojega dobrotnika v daljnjej Evropi.

Piše se nam:

Z Dvora. 28. maja. — Spolnilo se je kar smo zadnjič pričakovali s strahom: Knez Auer-sperg rekel je, da nima dovolj premoženja za vedno zalaganje tukajšnje tovarne in velel, da železna tovarna prejenja dné 1. oktobra t. l. delati! Veščaki, ki jih je knez pripeljal saboj, izrekli so se neki, da so vse tovarniške naprave zastarele, da vožnja do železnice preveč draži izdelke in jih bo dražila tudi, ko bi bilo voziti samo do Straže pri Novem Mestu in da ima domača ruda premalo odstotkov železa. Ti zvedenci govorili so pač po svojej vesti ali mi, ki smo videli tudi druge železne tovarne, mislimo, da naša ni zadnja kar se tiče strojev ali mašin. Še le pred dvanajstimi leti, ko je pogorel jeden del tovarne, kupilo se je več priprav, med katerimi je veljal jeden sam stroj 18 tisoč gld. Dobro te stroje dobili bodo zdaj tovarnarji v Ljubljani in drugod pod nič! Da je naše delo kaj veljalo kaže tudi, da so bile naročbe večjidel od starih podjetnikov in od države same. Naša dolenjska ruda ni tako slaba, ali slabo je bilo, da se je neko-liko premalo izbiralo, kaka ruda se kupuje, če morda ni več ilovice kakor rude. Sploh pa so nekaj sedajne nekaj prejšnje napake umorile to tovarno, ki je doživela skoro 100 let. Ko bi železnica stekla ob našej Krki, bilo bi nam še pomoči, a privoščili nam jo niso sosedje in zdaj menda ne bode jo imel nobeden! — Pravijo, da bo knez očetovski skrbel za svoje delavce. Stareji dobodo dosmrtno podporo, mlajše pa priporoči drugim tovarnarjem; razven tega bode jeden od zvedencev, ki jih je knez pripeljal, vzel tovarno

Samostanske orglje v Novem Mestu.

„Dolenjske Novice“ so bile že omenile nekoliko o novih samostanskih orgljah v Novem Mestu, pa tudi obljubile, da jih bodo o priložnosti natančneje opisale. In to po vsi pravici. Ako se dan današnji po novinah piše in bere o vsakej malenkosti, tedaj je pač vredno in dostojno, da se časnikarstvo zanima tudi za ime-nitnejše stvari.

Te orglje so do zdaj menda najboljše na Dolenjskem, dasiravno jih druge presegajo po velikosti. Narejene so na stožke, kakor vse druge novejše tega mojstra, in imajo vsega skupaj 19 spremenov, katerih 9 je v prvem, 7 v drugem manualu in 3 v pedalu. Že se samo kombinacijo teh spremenov toraj dá vsaka tipka na pedalu 7, na prvem manualu 511, na drugem najmanj 63 različnih glasov. Vsak spremen kaže strogo in odločno svoj značaj, katerega tudi ohrani z enako natančnostjo po vseh oktavah. Glasovi so kaj prijetni in fini, zlasti pri nežnejih spremenih; slišati jih je, kakor da odmeva po njih nadzemeljska godba.

v zakup in delal v njej vžigalice in morda tudi druge izdelke iz lesa. Pri tem doboše dela do 600 oseb ali večjidel otrok in žensk. Upajmo najboljše ali škoda, da bo moralo zopet toliko krepkih moških rok iz dežele, škoda za tovarno, na kateri je toliko častnih spominov!

Vse kaže torej, da se bo treba pri nas več pečati s kmetijo, da bi le v tem napredovali kakor drugod! Naši vinogradi niso najslabši pa v celi občini ne vém za nobeno brizgalnico proti strupeni rosi, kakor jo priporoča kmetijska družba. Tudi v bližnji žužemberški občini menda ni bolje; kje je vendar tista podružnica kmetijska, o kateri je vstanovitvi se je pisarilo pa je nikjer ni videti!

Še več bi vam lahko potožil pa za danes naj povem tudi veselo vest, da so občani volili v odbor poštenjake z večine stare korenine.

Z Dolenjskega. — [Iz kmečkega stanu.] Stiske čez kmečko ljudstvo naraščajo vedno večje in večje, tako da ta ubogi trpin bi moral skoro iz kože zlesti.

Od hroščev je letos največ pogovora, zato hočem tudi jaz od teh ostudnih gostov nekoliko besedi spregovoriti. Posebno letos je veliko ugi-banja radi te živali; kmetu bo to zares največ škode napravilo — najprvo hrošči, potem pa črvi. Zares da vsa revščina gre le na kmeta. Zdaj pa še neko kazen ugibljejo, da bi moral kmet kmalu še od hroščev davek plačevati. Ali hroščev ne moremo vseh poloviti, ker po visocih drevesih in po zraku letajo. Pa kmetič zaradi tega ni lenuh, kmet v sedanjih časih je bolj sužn kot lenuhu podoben. Ne rečem, nekaj je že tudi

lenuhov, pa vendar večina nas kmetov je, ki si prizadevamo skoro noč in dan z žuljavimi rokami, da vendar v prevelike dolgove ne zabredemo. Davki so v zdajšnjih časih sploh preveliki za kmeta; — posebno od vinogradov bi morali biti jako znižani, ker v vinogradih imamo vsako leto le veliko zgubo namesto dobička, vinogradni dohodki se zdaj jako razložijo od nekdajšnjih; v vinogradu, kjer je bilo poprej po petdeset veder, pridelala se ga zdaj le samo pet veder. Z. U.

Dostavek. Dopisniku moramo pač prav dati; žal da je res, toda za kmeta „Dolenjske Novice“ gotovo ne želé jarma stežiti ampak le še zljajšati; zato svetujejo tudi to in uno, s čemur naj bi si kmet prihodke zboljšal, ker mu davka „Novice“ ne morejo zmanjšati. Gledé na vinograde je pa res dolžnost našim poslancem, da se potegujejo z vso močjo za siromaka vinogradnika.

Iz Mokronoga. — Kljub slabemu vremenu napravila sta društva dol. „Sokol“ in pevsko društvo binkoštna praznike dolgo zaželjeni izlet v Mokronog. Zjutraj okoli 10. ure došlo je lepo število „Sokolov“ gg. pevcev in pevkinj, katere je sprejela najprej požarna bramba, na kar so se odpravili k sv. maši, pri kateri je pevsko društvo lepo pelo nekaj latinskih vlog. Lep in primeren govor je imel g. kapelan, katerega so vsi pazljivo poslušali.

Po sv. maši došla je tudi godba iz Novega Mesta in več gospodov iz okolice, na kar je bil slavnostni spreved po trgu in oficijelni sprejem pri slavaloku. Gospice so podarile s primernim nagovorom „Sokolu“ lep venec s trobojnimi trakovi, pevskemu društvu pa umetno iz cvetic na-

Pri družih spremenih pa zopet bolj režejo, enako glasovom iz jezičnih piščali. Vsi spremenjeni so izpeljani za vseh 54, v pedalu 27 tipek, samo „undamaris“ ima le 42 piščali. „Mixture“ je peterna, pri eni oktavi čveterna. Nič ni divjega, nič kriččega, kar bi utegnilo žaliti občutljiva ušesa. Kar ne premorejo spremenjeni za varijacijo, pomagajo jim sklepi, katerih je čvetero. Eden veže prvi manual z drugim, drugi sklepa prvi manual z nižjo oktavo družega, tretji veže pedal s prvim, četrti pa pedal z drugim manualom. Odveč bi bilo po tem takem več spremenov v pedalu. Splošni vtis je nekaj mogočnega in veličastnega. Kedor koli orglje sliši, vsaki jih hvali in občuduje mojstrov okus in njegovo zmožnost.

Orglje so postavljene med okna v dve omari in v sredi pred njima je igralnik, tako da igralec k altarju vidi, kar mu popred ni bilo mogoče, ko je za orgljami sedel. Okoli njega je obširen prostor za pevce. Srednje okno na koru nad velikimi vrati se vidi zdaj iz cerkve, kar se popred tudi ni moglo. Izmed 1137 piščali je samo 226 lesenih, vse druge so cinaste (28 jih je v prospektu) in so tako prak-

tično razvrstene, da se brez težave lahko pride do vsake posebej. Potrebna sapa jim dohaja iz dveh mehov, katera se nahajata pod sapniki (Windladen). Napolnjujeta se z dvema zajemačema (Schöpfer), ki jih vsak lahko goni. Razen teh se nahajajo v orgljah še štirje mali mešički, regulatorji, ki služijo za to, da enakomerna ostane moč sape. Vestna, skoraj prenapeta natančnost je vodila orgljarja ne samo pri glasovih, ampak ravno tako tudi pri mehaniki. Posamezni deli so izvršeni tako precizno, kakor bi bili vlit. Pribitega ni skoraj nič v celih orgljah, vse je na vitkah (Schrauben). Ko bi kaj popustilo ali se napelo, povsod se lahko pomaga s tem, da se na enem ali drugem kraju kaj privije. Gosp. mojster je dobro vedel, da ni nič za večno na tem svetu, zato je pa tudi poskrbel, da se povsod lahko blizu pride.

V praktičnem redu so tudi poteze posameznih spremenov. Skupaj so namreč poteze za nežne spremene, skupaj za spremene k spremljevanju petja, skupaj za spremene k močnejšemu igranju. Vrh tega so z različnimi barvami zaznamovane poteze k spremenom prvega in družega manuala in pedala, sklepi

rejeno „Liro“, za kar sta se jima srčno zahvalila oba predsednika. Mej sprevedom so pa usipale naše gospice na došle goste cvetlice in šopke.

Po sprevedu bil je odmor in nato skupni obed v gostilni g. Pleterška, kateri je v istini dober obed oskrbel in goste v občo zadovoljnost pogostil. Med obedom svirala je godba, pevci so zapeli več pesem lepo in tudi govorov je bilo nekaj. Popoldné bila je prosta zabava s telovadbo, petjem in godbo; ogledovanje vrta in gradú gosp. barona Berga, kar nam je uljudno g. oskrbnik vse razkazal. Zvečer je bil mirozov in potem prosta zabava v gostilni g. Pleterška.

Drugo jutro pa so se poslavlili naši gosti od nas ter odhajali veselega srca iz našega trga. Vse zabave vršile so se v lepi slogi in nekaljenem veselji; seveda ko bi imeli lepo vreme bi se vse še v večjem slogu vršilo. Dol. „Sokolu“ in pevskemu društvu pa kličemo: na zopetno svidenje!

Iz Idrije. — Iz vseh krajev prihajajo letos žalostna poročila, da nagajusni hrošč v neizmerni množici pokončuje drevesno zelenje. Hvala Bogu, tega zlega tukaj ni; do danes nisem še nobenega hrošča videl, pa tudi v okolici idrski jih ni. Toda pravil mi je poljedelec da je v Žireh vse polno črvov, kateri strn in vsak drug sadež neusmiljeno pokončujejo. Glej dragi Dolenec, tudi na tvoj ubogo glavo bo de prišla ta grozna nesreča; v malo letih bodeš videl na svojih rodovitnih njivah namesto prijetno zeleno-rumenega žita le rujave lise in prazne brazde — ako letos ne pokončaš z vso silo škodljivega hrošča. Solznega očesa gledal boš vničen ves svoj trud, zemlja ti ne bode dala živeža, da bi ž njim svojih lačnih otrok mile

pa imajo barve tistih klavijatur, katere vežejo. Da je zločnost pri igranju toliko večja, pridjani so orgljam še štirje zbiralniki (Collectivtritte) z napisi: Piano, Mezzoforte, Forte, Tutti.

Gosp. Franc Goršič je pri teh orgljah zopet pokazal, kaj da zna, in mi Kranjci smo lahko ponosni na to, da imamo tacega rojaka. On je v tej stroki resnično pravi mojster. On ne zaostaja zadaj. Karkoli novega vidi ali sliši ali iz lastne skušnje spozna, vse vporablja, in tako prihajajo čezdalje boljša dela iz njegove firme. Kdor koli se bo za stavljenje novih orgelj njemu zaupal, ne bo se kesal. Res da je malo drag, a kdo pa more delati dan današnji dobro in po ceni ob enem?

Tudi g. V. Umek, novomeški mizar, je postavil svojemu umu časten spominek z omarama, kateri je naredil za nove orglje. Prav skazal se je. Izdelal jih je kaj ukusno in lično iz trdega lesa v gotičnem slogu in jih zgoraj zvezal tako, da se vidi iz cerkve jedna sama omara.

Tako ima zdaj samostanska cerkev v Novem Mestu, v prezbiteriji in na koru popolnoma prenovljeno lice.

prošnje utolažile, vinograd ne bo ti rodil sladkega vinca, da bi poplačal visoke davke. Pokončuj torej sedaj ti in tvoji otroci s tabo, tega največjega požeruha — hrošča!

V Idriji se prigodi vedno kakšna nesreča, največja je pač ta, da se človeku ljuba pamet zmeša. Od novega leta sem, jih ni nič manj kakor sedem oseb ob pamet prišlo. Bog se nas usmili.

Po hribih v obližji je še dovolj snega, na Vojskem ga celo še sedaj za seme prodajajo.

Iz Prage. — Bral sem že večkrat o napredku brizgalnic za strupeno roso, — tudi različne podobe videl, ali vendar še nobene tako priročne in vsemu dostojne ne, kakor zdaj ob priliki praške razstave. Ta brizgalnica je vendar tako prosto iz bakra izdelana, da vsak lahko gré ž njo, kamor hoče in vsako priliko lahko škropi. Ima tri peresa ali pogone narejene, da se curki z njimi premené, tako da prav daleč skup goni, škropi spet na široko, visoko in nizko, na debelo in drobno, kakor tudi na blizu ali tikoma — škropi veliko bolj — le rosi kakor da bi deževalo iz megle. Ta brizgalka bi bila prav pripravna za škropljenje trtja, rastlin po njivah, zelenjad po gredah in za cvetlice po vrtih. Meni se je tako dopadla, da sem si eno kupil. Vsakemu svetujem naj si jo omisli, ker je cena práv nizka le 2 gld. 50 kr., dobi se pri Meritz Ritter & Joh. Schaden, Wien, Neumargarethen, Fichtelgasse 14. Katerikoli si jo naroči mu ne bo žal za ta denar, ker bo več v njej našel, kakor pričakuje, in ako je tudi ne bi rabil za strupeno roso, jo more vsak kmet in vrtnar prav dobro porabiti. Za strupeno roso bi jo pa po mojem prepričanju tudi zato dobro priporočil, ker se dá modra galica, katere denar stoji, prav cenó rabiti; dá se namreč tako rabiti, da gré malo mokrote po tleh zgubljene. Kmetijska šola na Grmu naj bi se prepričala, ako ni to istina kar pišem in potem od tam vsakemu priporočila. Rečem pa še enkrat, da tudi na moje besede si jo smé vsak naravnost naročiti, če bi se ž njo škropil le zelnik, se izplača, ker lepo in napredno dela, lahko se vsa njiva poškropi, ne da bi se kaka škoda delala in kaj pogazilo, ker se hodi le po meji ali pa po jarkih in tako lahko vsa njiva pomoči. Narejena je pa skorej tako kakor polovica od „lire“, tehta kake štiri kile; vtakne se v škaf ali bajno in je z malim srkanjem voda vsa razškropljena ne da bi bilo treba iz bajne brizgalnice ven vzeti. Lahko se pa škropi iz vsake posode naj bo velika ali manja, in naredi se pogon na daleč in bližje, širok in ozek — cel curk ali pa nadrobno kakor rosa. Zdaj je ravno še čas, da se dobi pravi čas, ako jo misli kedo naročiti, da jo bode rabil s hasnijo.

Dragi rojaki, razstava v Pragi je res veličanska; vsakdo tam več vidi in najde ko išče. Več razstav sem že videl ali praška se nobeni ne umakne. Vse umetnosti iz starih, srednjih in sedanjih časov se vidijo in velika naprednost sedanjega časa. Poslopja, katera razstavljene stvari hranijo so veličanska in jih je toliko, kakor da bi bilo celo predmestje, in tako delana, kakor da bodo vedno tam stala. Vrta in predprostori so tako umetno izpeljani in okinčani, kakor da bi bili že vedno za sprehajališča vzdrževani. Kdor premore, naj gre pogledati si razstavo, gotovo se bo zadovoljen domu povrnil; vsakdo pa najde reči tam, da ga zanimajo naj je prost kmet ali pa visoko učen gospod. Dva dni si pa more dobro čas vzeti, ako hoče vse le površno ogledati. Vstopnina je 50 kr., vožnja iz Ljubljane do tam stane 9 gl., življenje srednje cene, stanovanje bolj drago.

Mesto ima pa samo zase veliko imenitnosti, da se malo kje kaj takega more videti, le to je škoda, da je tako daleč, da bi si tudi priprost človek lahko kaj ogledal, ker popisati ni mogoče, le kdor vidi ta verjame.

Vprašan sem bil, ko sem se dal spoznati, da sem Kranjec, ako tudi ljubljanski bratje pridejo?*) ali nisem znal nič gotovega povedati. Ako se gré v jutro iz Ljubljane, se pride drugo jutro v Prago.

Domače vesti.

(Procesija sv. Rešnjega Telesa) mestne fare vršila se je v četrtek kljubu dvomljivemu vremenu, veličastno. Vodili so jo mil. g. prošt Urh z obilo asistenco, udeležilo se jo je obilo uradnikov in velika množica pobožnega ljudstva.

(Premeščena) sta c. kr. notarja g. Ivan Fišer iz Mokronoga v Gorenji Grad na Štajersko in g. Oton Ploj iz Žužemberka v Radgono.

(O dolenski železnici) se čujejo vedno pogostejši glasi po mestu in drugod, da je — ne bodo gradili, temuč le ono progo od Ljubljane na Kočevje. Kolko je na temu resnice ne moremo mi danes poročati, pač pa bomo pozvedeli natančneje; mi mislimo, da je vse to ugibanje le s „kljuke sneto“.

(Mesečni sejm v Novem Mestu) za mesec junij je s privolitvijo visoke vlade prestavljen od 1. na 8. junij.

(Nova cesta) katera se gradi mesto stare čez kapiteljski hrib, pomika se končanju in bode jako lepa, gladka ter tudi za sprehajalce v bližnji Bršlin prijetna; tudi na Ratežu bo cesta v enem mesecu izgotovljena in tako velik klanjec odstranjen, na katerem je že mnogo nesreč bilo.

*) Posebni vlak iz Ljubljane se popelje v Prago, glej domače vesti. Vredništvo.

(Dolensko pevsko društvo) priredi v nedeljo 7. junija koncert se sodelovanjem mestne godbe na vrtu gostilnice g. Brunerja. Začetek bode ob 8 uri zvečer in sicer proti vstopnini, katera se pozneje naznani, čisti dohodek namenjen je mestni godbi.

(Odbor kmetijske podružnice v Novem Mestu) naznanja, da je došla modra galica ali bakreni vitriol za škropljenje trt proti strupeni rosi (rji), ter jo oddaja in sicer samo družbenim udom trgovec g. Fran Perko v Novem Mestu po 28 kr. kilo proti takojšnjem gotovem plačilu; oddaja tudi šest trtnih škropilnic s Samassovo sesalko v najem in sicer se sledečimi pogoji: 1. Za rabo škropilnice za časa letošnjega škropljenja je v podružnično blagajnico pri sprejemu plačati 3 gold. 2. Škropilnico je nepokvarjeno po končanem letošnjem škropljenju vrniti odboru. 3. Škropilnico se mora dalje izposojevati in zna pobirati za to izposojevanje pristojbina, ki pa sme za celo dnevno porabo k večjem 50 kr. znašati. Kdor tedaj želi škropilnico v najem prevzeti, naj se takoj pri podružničnem odboru oglasi, ki bo potem odločil, kam dati škropilnico.

(Spomin bitke pri Kustoci) praznoval se bo 21. junija v Novem Mestu, oziroma v Kandiji. Ob 9. uri bo sv. maša v kapiteljski cerkvi. Ob poludne banket pri Vindišerju, kateri stane 1 gld., popoldne izlet in presta zabava z godbo. Udeleženci naj se najkasneje do 15. junija pismeno ali ustmeno zglasé pri gospodu Karol Dulerju v Novem Mestu. Tudi se prosi udeležence, da prineso saboj vojne kolajne. Slavnostni odbor uljudno prosi vse preč. župnike iz okolice, naj blagovolijo to vabilo iz pridržnice naznaniti, za kar uže naprej toplo zahvalo izreka.

(Posojilnica) v Žužemberku imela je prvih osem dni vže nad 2000 gold. prometa, upati in želeči jej je najboljšega uspeha in ugodnega delovanja posebno v prid našemu povsodi stiskanemu kmetu.

(Posebni vlak iz Ljubljane v Prago) priredil bode g. J. Pavlin v Ljubljani. Vlak pojde iz Ljubljane dne 26. junija t. l. dopoldne, ko pojde „Sokol“ v Prago. Cene bodo jako povoljne in vlak bode prikladen tudi Tržačanom, Goričanom, Štajercem in Zagrebčanom, ki pa se bodo vsi morali pripeljati v Ljubljano, od koder bode skupni odhod. Podrobneje podatke o času in cenah bomo priobčili v kratkem.

(C. kr. kmetijska družba Kranjska) ima 11. junija t. l. ob pol deveti uri dopoldne v dvorani mestne hiše v Ljubljani občni zbor.

(Nov „Molitvenik“.) V rokah imamo prelepo knjigo od znanega pisatelja g. o. Hrizogona Majarja. Spisal jo je gospod pisatelj v poslov-

ljenje tristoletnice, odkar je bila prenešana sv. hišica matere Božje Marije iz Nazareta na Trsat. Na prvih 175 straneh popisuje dogodbo Marijine hišice itd., potem pa ima v lepej besedi „Molitvenik“ obsegajoč vse navadne pobožnosti na čast matere Božje Marije. Prepričani smo, da bode ta knjiga razveselila marsikacega pobožnega častilca matere Božje — posebno še romarje trsatske. V vseh ozirih moramo knjigo le hvaliti in priporočati — samo obliko zunanjo bi že želeli nekoliko drugačno — predebela je knjiga za to malo obliko.

Listnica uredništva.

Radi pomanjkanja prostora smo morali več dopisov izpustiti. Prosimo gg. dopisnike potrpljenja.

Loterijske srečke.

Trst	16. maja	88	68	47	80	58
Gradec	23. „	62	86	36	10	25

ZAHVALA.

Za milo sočutje med dolgo boleznijo in ob smrti mojega iskreno ljubljenega brata, gospoda

Jakoba Ancelj-na,

učitelja v Podgradu,

izrekam vsim prijateljem, znancem in vaščanom toplo zahvalo; posebno pa še gosp. okrajnemu glavarju, gospodu Podgrajskemu in soslednim župnikom, gospodom učiteljem iz vse okolice; gospici topliški učiteljici, gospodom očetom frančiškanom in kapiteljskemu gosp. organistu; vsem toplo zahvalo. [116]

Marjeta Ancelj,
sestra.

Razglas.

Ces. kr. okrajno sodišče v Mokronogu naznanja: Na prošnjo Janeza in Neže Pirnar iz Čučje Blake št. 8 po g. dr. Mencinger-ju iz Krškega proti Jožefu Pirnar iz Dobrave št. 1. Mici Rakar odnosno Juriju Rakar iz Herinje Vasi; Ani, Alojziju Pirnar iz Dobrave in ml. Urši, Antonu in Matiju Pirnar po Mariji Pirnar in Francetu Kranjcu iz Pečic, z dne 1. marca 1891 šte. 1398, odredi se v prostovoljna prodaja zemljišča vlož. šte. 16 k. v. Dobrava, s pristojsvom na

10. junija 1891

ob 11. uri dopoldne pred tem sodiščem.

Dražbeni uveti in zemlje-knjižni ekstrakt zamo-rejo se pregledati v navadnih uradnih urah.

Mokronog, dne 22. aprila 1891. (106—2)

Dober klavir

je naprodaj po nizki ceni. Bivša last učitelja Podgradom. Več se izve ravno tam. [117—1]

Zahvala.

Podpisana odbora štejeta si v dolžnost tem potom zahvaliti se vsem gospem in gospicam za darovani venec s trakovi in liro ter razne cvetlice pri sprevedu in sprejemu, gg. tržanom in požarni brambi za prijazni sprejem, posebno pa veleč. duhovščini za lepi cerkveni govor. Dalje tudi vsem gg. udeležencem iz Mokronoške okolice, kateri so pripomogli k večjem vspehu veselice, vsem kličemo krepki:

Na zdravje in živio!

Odbora dol. „Sokola“ in pevskega društva.

Poslano!

Z veliko hvaležnostjo naznanja podpisani zopet tem potom v serverno Ameriko sprejem 165 gl. a. v., katere je marljivi gosp. Janez Judež v Calumetu od tam bivajočih Stopiških faranov in drugih vrlih Slovencev za farno cerkev v Stopičah nabral. — Naj pridobi ta zopetni, blagodušni dar pri Vsegamogočnemu po prošnji Tolažnice žalostnih, naše farne patrone darovalcem veliko dušnih in telesnih dobrot in slednjič srečno vernitev v ljubo domovino.

Jan. Mervec,
župnik.

C. kr. deželna vlada je z odlokom z dne 25. maja t. l. št. 6046 dovolila, da se mesečni živiški sejem v Novem Mestu letos preloži

od 1. na 8. junija.

Mestno županstvo v Novem Mestu,

(121)

26. maja 1891.

V najem se dá prodajalnica,

v kateri je sedaj trgovina z mešanim blagom, loterija in zaloga s tobakom. K prodajalnici spada: stranski prostor, dve sobi za stanovanje, klet, drvarnica in vrt. Oddati je od 1. oktobra t. l. naprej. — Več se poizvé pri grajščinskem oskrbništvu v Mokronogu.

Pri grajskem oskrbništvu združenih grajščin Germ, Graben in Boršt sprejmo se v službo

vavpet, kočijaž in dva konjska hlapca.

Več pové lastnik

(122—1)

Anton Vincenc Smola.

Učenec star 16—17 let, krepak in zdrav, sprejme se v nauk usnjarske obrti. Več se poizvé pri Ign. Organcu v Toplicah.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo, že pet let obstoječo

razširil, in si več strojev omislil, ter zamorem sedaj vsem spoštov. naročilom točno in fino postreči. — Za obilna naročila se uljudno priporočam

[211]

J. Krajec.

Proda se iz proste roke

malo posestvo obstoječe iz šest oralov zemlje in temu primernim poslopjem: hišo s kletjo in dvema hlevoma, četrt ure od Mokronoga pri Sv. Križu. Natančneje se izve pri lastnici

(104—2)

Marlji Šepce pri Sv. Križu.

Štev. 275.

Trije semnji

za živino in drugo blago bodo v Osilnici na Kolpi vsako leto 1. junija, 1. avgusta in 15. septembra. Ako je taki dan nedelja ali praznik, vršil se bode semenj prvi sledeči dan.

Županstvo v Osilnici, dné 15. maja 1891.

Josip Ožura.

[119—1]

župan.

Steklenice za pivo

z zamaškom na dratu, s katerim se tako dobro zapró, da ne uhaja zrak vanje, dalje vrčke za pivo in vsake vrste steklo, porcelan, različne svetilnice za petrolej priporoča po najnižji ceni

Franjo Seidl

(114—2)

v Novem Mestu.

Tudi ustavljam šipe v vsakovrstne okna in v okvire za podobe.

Naznanilo.

Podpisani si usojam slav. občinstvu naznaniti, da imam v svoji

prodajalnici na glavnem trgu

vedno v zalogi sveže špecerijsko in kolonijalno blago, surovo vazelino, karbolineum (za prevlako lesa, da trpežen ostane), shajevca (Pressgerm), Radensko in Rogaško kisle vodo in moko vse vrste po nizki ceni.

Teodor Salloker.

(113—2)

v Novem Mestu.

DEČEK

13 do 14 let star, ki zna dobro pisati in brati slovensko, sprejme se na Notranjskem za vrtnarskega učenca. Deček mora biti poštene kmetske rodbine. Ponudbe pod šifro: L. Š. naj se pošiljajo na vredn. tega lista.

1181

Prava galica ali kupreni vitrijol, za škropljenje trt, tudi cement in gorenjski gips se dobi po nizki ceni pri

Adolf Pauser-ju

(108—2)

Novomesto.

Kunc Avgust, trgovec v Črnomlju sprejme takoj

poštenega učenca,

za svojo trgovino z mešanim blagom. [103-8]

Zavarovanje škode po toči

na poljskih pridelkih vrši se po jako nizkih cenah. Zavarovanci prešnjih let imajo zavarovalnino 10 odstotkov znižano. Več se poizvé pri

Viktor Niefergallu,

[120—1]

opalda pred mostom v Kandiji.

Gostilničar

na račun se sprejme. Več se poizve pri Frideriku Schwarz-u v Novem Mestu.

(78—5)

Mlin se dá v najem

na več let, ima 5 tečajev, je v dobrem stanu na Radulji, občina Trebelska.

(98—3)

Anton Zupančič, Štrauberg.

Lepa garnitura,

obstoječa iz zofe dveh naslanjačev in štirih stolov, je po ceni naprodaj v Novem Mestu, v gosp. Virantovi hiši, II. nadstropje.

(86—3)

100 veder izvrstnega vina

od leta 1890 ima na prodaj grajščina Rakovnik.

(110—2)

Košnja travnikov

za leto 1891 se bode prodajala pondeljek 8. junija dopoldné ob 9. uri na grajščini Vrh pri Škocijanu.

(115)

20 hektol. dobre slivovke

po 58 gld. hektol. proda Franc Prijatelj v Tržišči p. Mokronog.